

УДК 615.825:616-036.82/85-796.071.4

Русин Л. П.,

кандидат медичних наук,
доцент кафедри основ медицини Державного вищого навчального закладу
«Ужгородський національний університет»;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0839-1072>;

Хацаюк О. В.,

заслужений тренер України, магістр «Олімпійський та професійний спорт»,
старший викладач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки
факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4166-9099>;

Надутьий А. В.,

викладач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки
факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0272-3005>

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ФАХІВЦІВ ТАКТИЧНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗВО НПУ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ В СИСТЕМІ САМООСВІТИ

Rusin L. P., Khatsaiuk O. V., Naduty A. V. FORMATION OF READINESS OF SPECIALISTS OF TACTICAL AND SPECIAL PHYSICAL TRAINING OF HEI OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE FOR THE USE OF MEANS OF PHYSICAL THERAPY IN THE SYSTEM OF SELF-EDUCATION

Key words: *police, physical therapy, occupational therapy, kinesiological taping, Pedagogical modeling, program.*

Актуальність. Враховуючи особливості службово-оперативної діяльності працівників Національної поліції (правоохоронців) можливим є отримання ними травм, що потребує пошуку сучасних засобів (форм, методик) їхньої фізичної терапії та ерготерапії. Відповідно до вище викладеного, на сьогодні своєчасним та актуальним є розроблення, а також впровадження у систему службової підготовки правоохоронців технік кінезіологічного тейпування. Це сприятиме за потреби прискоренню процесів відновлення правоохоронців після травм, ряду професійних захворювань та забезпечить покращення адаптації їх організму до службового навантаження (виконання завдань за призначенням).

Техніка кінезіологічного тейпування ґрунтується на припущенні, що периферичний рецептор на шкірі індивіда відноситься до її нервової системи, а структура клітини може впливати на відповідний сегмент спинного мозку. У свою чергу, спеціальна адгезивна стрічка (кінезіологічний тейп), який закріплений на тілі індивіда здійснює стимуляцію рецепторів шкіри, що позитивно впливає на його нервову систему. Крім цього, спортивне кінезіологічне тейпування доцільно розглядати як додатковий засіб оперативного та контрольованого формування суглобо-м'язових відчуттів, а також покращення управління спеціалізованих рухів індивіда. Крім цього, кінезіологічне тейпування дозволяє відчувати та уявити м'язи у вигляді органу пізнання та джерела додаткової (біомеханічної) інформації [1 с. 4-5].

Відповідно до вище викладеного вважаємо, що опанування фахівцями тактичної та спеціальної фізичної підготовки Національної поліції України (НПУ) сучасними, а також ефективними техніками кінезіологічного тейпування в системі багаторічної підготовки правоохоронців різних категорій (на етапі фізичної терапії, ерготерапії) забезпечує формування у них професійних компетентностей і є важливим практичним завданням.

Висновки з моніторингу (аналізу) останніх досліджень і публікацій. Відповідно до результатів моніторингу Інтернет-джерел, аналізу науково-методичної, спеціальної і довідкової літератури [2-8], встановлено, що питанням розроблення та апробації програм (методик, педагогічних моделей, технологій, педагогічних умов, тощо) формування готовності фахівців тактичної та спеціальної фізичної підготовки НПУ до застосування технік кінезіологічного тейпування у професійній діяльності присвячено недостатню кількість науково-методичних праць, що потребує подальших наукових досліджень та підкреслює актуальність і практичну складову обраного напрямку наукової розвідки.

Мета дослідження – розроблення та апробація програми формування готовності фахівців тактичної та спеціальної фізичної підготовки до застосування засобів фізичної терапії із акцентованим використанням технік кінезіологічного тейпування в системі самоосвіти.

Методи дослідження (на емпіричному та теоретичному рівнях): абстрагування, аналіз і синтез, індукція і дедукція, моделювання, математично-статистичні (кореляційного аналізу, факторного аналізу, шкалювання), власний досвід організації системи фізичної терапії правоохоронців тощо.

Виклад основного матеріалу дослідження. Емпіричне дослідження організовано упродовж чотирьох етапів (липень 2020 р. – жовтень 2021 р.). На першому етапі (липень-серпень 2020 р.) було створено науково-дослідну групу (Л. Русин, О. Хацаюк, А. Надутий), членами якої проведено моніторинг Інтернет-джерел, а також аналіз науково-методичної, спеціальної та довідкової літератури у обраному напрямі дослідження. В результаті дослідно-аналітичної роботи були визначені основні домінанти, а також завдання, які забезпечують вирішення окресленої проблематики.

Підсумовуючи результати першого етапу дослідження вважаємо, що розроблення «Програми формування готовності фахівців тактичної та спеціальної фізичної підготовки НПУ до застосування засобів фізичної терапії із акцентованим використанням технік кінезіологічного тейпування в системі самоосвіти» на сьогодні є важливим напрямом удосконалення професійних компетентностей зазначеної вище категорії правоохоронців.

Другий етап емпіричного дослідження (вересень-жовтень 2020 р.), передбачав визначення сутності та структури формування готовності фахівців тактичної та спеціальної фізичної підготовки НПУ до застосування засобів фізичної терапії із акцентованим використанням технік кінезіологічного тейпування у професійній діяльності. З цією метою було проаналізовано спеціальні науково-методичні джерела, які розкривають змістову частину наукової проблеми [1, 5, 7].

Підсумовуючи вище зазначене, пропонуємо наступне визначення «готовності фахівців тактичної та спеціальної фізичної підготовки НПУ до професійної діяльності» – особистісне утворення, яке формується шляхом акцентованого педагогічного впливу на формування у правоохоронців зазначеної категорії готовності до підготовки висококваліфікованих та конкурентноспроможних кадрів для НПУ (інших інституцій сектору безпеки і оборони України), до виконання навчальних планів на різних етапах багаторічної підготовки правоохоронців у тому числі й на етапах їхньої фізичної терапії і ерготерапії та забезпечує узгодження ними знань про зміст та структуру професійної діяльності, а також вимог цієї діяльності до рівня всебічної підготовленості, а також психологічного стану правоохоронців (представників інших інституцій сектору

безпеки і оборони України), сформованих компетентностей необхідних для організації збалансованої та конкурентоспроможної системи багаторічної підготовки правоохоронців різних категорій (вікових груп) зі сформованими та усвідомленими ними в процесі розвитку можливостями та потребами.

Під час аналізу спеціальної науково-методичної та довідкової літератури [1-8] нами встановлено, що до основних структурних елементів готовності зазначених вище фахівців відносять: мотиваційний, пізнавальний, емоційний, вольовий. Відповідно до вище зазначеного, а також враховуючи результати низки теоретичних та емпіричних досліджень [1, 5-7] вважаємо, що структура готовності фахівців тактичної та спеціальної фізичної підготовки НПУ до професійної діяльності містить наступні компоненти: мотиваційний, функціональний, прикладний, стресостійкий.

Третій етап емпіричного дослідження (листопад – грудень 2020 р.) [1] передбачав здійснення визначення критеріїв, показників та рівнів сформованості готовності фахівців тактичної та спеціальної фізичної підготовки НПУ до застосування технік кінезіологічного тейпування у професійній діяльності. Підсумовуючи результати отримані наприкінці зазначеного вище етапу встановлено, що на сьогодні в освітньому процесі майбутніх офіцерів НПУ, а також системі службової підготовки поліцейських різних категорій відпрацьовані прикладні та науково-обґрунтовані дидактичні принципи, які відображають специфічні та закономірні особливості формування ключових професійних компетентностей.

У динаміці четвертого етапу (січень-жовтень 2021 р.), відповідно до отриманих результатів нами розроблено уніфіковану програму формування готовності фахівців тактичної та спеціальної фізичної підготовки НПУ до застосування засобів фізичної терапії із акцентованим використанням технік кінезіологічного тейпування в системі самоосвіти [1 с. 19-26]. Заключний блок четвертого етапу дослідження передбачав проведення апробації розробленої нами програми [1]. З цією метою організовано педагогічний експеримент (січень-жовтень 2021 р.), у якому прийняли участь фахівці тактичної та спеціальної фізичної підготовки НПУ (представники Харківського національного університету внутрішніх справ, n=26 осіб).

Учасників педагогічного експерименту було розподілено на дві репрезентативні групи: контрольну (Кг, n=14 осіб) та експериментальну (Ег, n=12 осіб). До початку педагогічного експерименту досліджувані показники в учасників зазначених вище категорій (Кг та Ег) за рівнем сформованості їх готовності до застосування засобів фізичної терапії із акцентованим використанням технік кінезіологічного тейпування в системі самоосвіти достовірно не відрізнялися ($P \geq 0,05$).

З метою формування готовності до застосування засобів фізичної терапії із акцентованим використанням технік кінезіологічного тейпування в системі самоосвіти представниками Кг під час самостійної роботи використовувалася діюча методика, яка передбачена відповідними нормативно-правовими документами. У свою чергу, представники Ег в системі самоосвіти додатково використовували розроблену нами «Програму» [1 с. 19-26].

Запропонована нами прикладна та уніфікована «Програма» використовувалася представниками Ег тричі на тиждень упродовж четвертого етапу дослідження, що сприяло стійкому формуванню у них навичок організації системи фізичної терапії із акцентованим використанням технік кінезіологічного тейпування (у річному циклі підготовки майбутніх офіцерів, а також спортсменів одноборців).

Дослідження ефективності сформованості професійних компетентностей (навичок кінезіологічного тейпування) у представників Кг та Ег здійснено відповідно до розробленої нами «Програми». Крім цього, членами науково-дослідної групи визначено рівень сформованості практичних навичок кінезіологічного тейпування представників

Кг та Ег при різних травмах, ряду професійних захворювань правоохоронців на етапі їхньої фізичної терапії, ерготерапії (упродовж педагогічного експерименту).

При порівнянні показників до та після використання розробленої нами «Програми» встановлено, що результати, отримані наприкінці педагогічного експерименту у досліджуваних групах, зросли відносно вихідних даних, і ці відмінності переважно є достовірними (Ег, $P \leq 0,05$).

Висновки. Відповідно до результатів емпіричного дослідження членами науково-дослідної групи розроблено та апробовано експериментальну програму формування готовності фахівців тактичної та спеціальної фізичної підготовки НПУ до застосування засобів фізичної терапії із акцентованим використанням технік кінезіологічного тейпування в системі самоосвіти.

Цілеспрямована фізична терапія із використанням технік кінезіологічного тейпування є запорукою успіху правоохоронців (представників різних груп населення) на шляху до їхнього повного одужання при травмах чи професійних захворювань. Важливим також під час кінезіологічного тейпування є відстеження стану проблемної області, на яку здійснюється аплікація (до та після кінезіологічного тейпування). Варто пам'ятати, що кожен індивід є унікальним, і лише з урахуванням індивідуально-типологічних особливостей можлива успішна фізична терапія (ерготерапія). Результати дослідження впроваджені у систему самоосвіти (підвищення кваліфікації) фахівців тактичної та спеціальної фізичної підготовки Харківського національного університету внутрішніх справ.

Список бібліографічних посилань

1. Русин, Л. П. Програма формування готовності тренерів з одноборств до застосування засобів фізичної терапії в системі самоосвіти. Колективна монографія. (2021). Вінниця: ESP.
2. Рубан, Л. А., Хацаюк, О. В., Ярещенко, О. А., Корольов, А. І., & Оленченко, В. В. (2019). Вегетативна реактивність у спортсменів у стані перетренованості. Слобожанський науково-спортивний вісник, № 4 (79), 54-59.
3. Kase K., Wallis J., & Kase T. Clinical Therapeutic Applications of the Kinesio Taping Method : Guidelines. Masthead St NE, USA : Kinesio, 2013. 198 p.
4. Істомін, А. Г., Сушецька, А. С., & Резуненко, О. В. Кінезіологічне тейпування (методичні вказівки до проведення практичного заняття магістрів 2-го курсу IV мед. фак-ту) (2020). Харків: ХНМУ.
5. Бас О. (2021). Кінезіологічне тейпування, як засіб фізичної терапії при лімфостазі. Вісник Прикарпатського університету (фізична культура), № 27 (28), 13-17.
6. Гончар, Г. І., Булгакова, Т. М., Лазоренко, С. А., Хоменко, С. В., & Стасюк, Р. М. (2021). Критерії, рівні сформованості готовності фахівців фізичного виховання та спорту до використання методики кінезіологічного тейпування в професійній діяльності. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), Вип. 9 (140), 41-61.
7. Кіндзер, Б. М., Бабиш, Н. Л., Сіренко, Р. Р., Рибчич, І. Є., Ільницький, І. М., & Петренко, Н. В. (2021). Методика фізичної терапії самбістів із використанням засобів кінезіологічного тейпування при травмах шиї. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), Вип. 10 (141), 32-52.
8. Марценюк, І. М. Силабус навчальної дисципліни кінезіологічне тейпування. Силабус. (2003). Київ: НУФВ і С України.